

[Práce a mzda \(/\)](#) [Pracovní úrazy_\(/kategorie/pracovni-urazy\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - II. Úraz při práci na lisu
(/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-ii-uraz-pri-praci-na-lisu)

[PRACOVNÍ ÚRAZY \(/KATEGORIE/PRACOVNI-URAZY\)](#).

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - II. Úraz při práci na lisu

II. Úraz při práci na lisu

1. 2. 2019 [JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA\(/autori/judr-petr-kozmin-llm-mba\)](#).

Další případ z kasuistik reálných pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce jsme vybrali proto, že se jedná o výmluvný příklad relativně časté nehody, se kterou se my - soudní znalci - setkáváme. Každý případ se pochopitelně vyznačuje různým průběhem i závažností následků. Přesto ale většinu z nich spojují tytéž příčiny - porušení právních a ostatních předpisů a pokynů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Cílem je poukázat na nejčastější závady a nedostatky v oblasti BOZP, které k těmto úrazům vedou. Budeme jen rádi, pokud zveřejněné případy, byť alespoň částečně, povedou ke snížení pracovních úrazů.

Popis události

Jedné srpnové noci roku 2014, v době okolo 00.30 hodin, ve výrobní hale firmy zabývající se výrobou autodílů spolu pracovali na jednom pracovišti dva zaměstnanci na lisu. Říkejme jim Igor a Pavel. Když přijela forma na výlisky a z formy odpadl kus zbytku z výlisku, zůstal tento zbytek ležet na kolejnici lisu. Zaměstnanec Pavel se rozhodl, že vlezde do pracovního prostoru tohoto lisu s tím, že jej vyčistí. Vstoupil tedy do pracovního prostoru stroje, avšak nedbal toho, že byl lis stále zapnutý v takzvaném automatickém režimu, a započal formu čistit. Jeho kolega Igor si nevšiml, že se Pavel právě nachází v pracovním prostoru stroje a lis spustil. Stiskem potvrzovacího tlačítka přivolal pohyblivou část lisu. V tu chvíli se ale Pavel držel vodící lišty, takže došlo ke střetu s následkem amputace palce levé ruky. Když Igor zjistil, co způsobil, vypnul lis a začal Pavlovi poskytovat první pomoc. Nakonec byl Pavel převezen zdravotnickou záchrannou službou do nemocnice k ošetření.

Při následném vyšetřování a objasňování příčin této události byla položena řada otázek, kterými se budeme dále zabývat.

Byl pracovní postup prováděný pracovníky Pavlem a Igorem v souladu s právními a vnitřními předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci?

Jak se záhy zjistilo, pracovní postup, podle něhož zaměstnanci Pavel a Igor práci prováděli, byl v rozporu s požadavky právních a ostatních předpisů v oblasti BOZP. Jednak byl v rozporu s ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb. (/predpisy/2622006-sb), zákoník práce, ve znění

(/predpisy/3782001-sb), kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí. Dále byl též v rozporu s pokyny BOZP, které obsahovaly vstupní instruktáž v oblasti BOZP a PO, a s obecnou pracovní návodkou.

Byli pracovníci Pavel a Igor, kteří prováděli pracovní činnost při obsluze lisu, k této činnosti zdravotně způsobilými a kvalifikovanými z hlediska BOZP?

Zaměstnavatel vždy odpovídá za to, že zaměstnanci budou pro výkon své pracovní činnosti kvalifikováni a že budou zdravotně způsobilými. V tomto případě Pavel ve své výpovědi tvrdil, že nebyl v BOZP proškolen, žádný dokument nepodepsal a rovněž že nebyl proškolen ani v obsluze onoho lisu. Písemné doklady, které však byly obsaženy ve spisu, prokazovaly opak. Pavel absolvoval školení BOZP a PO, a to formou instruktáže a v přehledu provedených školení bylo přímo uvedeno, že absolvoval také školení problematiky lisování, údržby lisu a související bezpečnosti práce. Pokud se jedná o jeho zdravotní způsobilost, ta byla doložena lékařským posudkem s výsledkem, že jmenovaný je k výkonu práce zdravotně způsobilým. Pokud se jedná o Igora, i zde bylo možno na základě přezkoumání písemné dokumentace konstatovat, že absolvoval školení BOZP formou instruktáže a v záznamu o přehledu provedených školení bylo uvedeno, že absolvoval školení v oblasti lisování a údržby lisu. Po zdravotní stránce byl i Igor zdravotně způsobilým pro výkon své pracovní činnosti.

Dále bylo úkolem znalce posoudit, zda Pavel tím, že vstoupil do pracovního prostoru lisu z důvodu jeho úklidu, neporušil právní a ostatní předpisy nebo pracovní postupy v oblasti BOZP.

Znalec musel v této věci konstatovat, že Pavel tím, že vstoupil do pracovního prostoru lisu, porušil zejména ustanovení § 106 odst. 4 zákoníku práce (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-106>), podle kterého je mj. zaměstnanec povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost a o své zdraví. Znalost základních povinností, které vyplývají z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele, je nedílnou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance. Pavel svým jednáním porušil právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele, s nimiž byl řádně seznámen v rámci instruktáže a školení BOZP, neřídil se zásadami bezpečného chování na pracovišti. Také nedodržel stanovené pracovní postupy zaměstnavatele, které zakazovaly svévolné vstupování do pracovního prostoru lisu. Podle ustanovení § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3>) je možné provádět údržbu a čištění zařízení jen tehdy, je-li zařízení odpojeno od přívodů energií nebo pokud jsou učiněna jiná vhodná ochranná opatření.

Jaké porušil předpisy Igor, když spustil lis, ačkoliv si byl vědom toho, že je uvnitř jeho kolega, který se zabýval čištěním lisu?

Igor tím, že uvedl lis do chodu, ačkoliv věděl, že se v pracovním prostoru nachází jeho kolega Pavel, porušil především ustanovení § 106 odst. 4 zákoníku práce (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-106>), podle kterého je mj. každý zaměstnanec povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví a o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně týká jeho jednání, popřípadě opomenutí při práci. Dále porušil právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl v rámci školení BOZP řádně seznámen, a neřídil se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele. Tím, že spustil lis v okamžiku, kdy se v pracovním prostoru lisu nacházel kolega Pavel, také nedodržel zaměstnavatelem stanovené pracovní postupy. V neposlední řadě porušil ustanovení § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3>), podle kterého se měl jako obsluha lisu přesvědčit, že se v nebezpečném prostoru lisu nenachází žádný pracovník.

Jaké předpisy z hlediska BOZP byly dotčenými osobami porušeny, při jaké činnosti a jakým způsobem?

Tuto otázku dostávají přizvaní znalci patrně nejčastěji. Ne jinak tomu bylo i v tomto případě. Znaleckým zkoumáním se zde prokázalo, že pracovník Pavel porušil právní a ostatní předpisy a pokyny v oblasti BOZP tím, že vstoupil do pracovního prostoru lisu v době, kdy bylo zařízení zapnuto v automatickém režimu, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3>), podle kterého se údržba i čištění zařízení provádějí, pokud je

zařízení odpojeno od přívodů energií, a pokud to není možné, měla by být provedena vhodná ochranná opatření. Zároveň porušil ustanovení § 106 odst. 4 zákoníku práce (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-106>), v platném znění, podle kterého je mj. každý zaměstnanec povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně týká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Pavel byl přitom povinen dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti. Také porušil povinnost dodržování stanovených postupů při práci, které určil jeho zaměstnavatel. Naproti tomu Igor svým jednáním porušil ustanovení § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-3>), když jako obsluha lisu měl za povinnost se přesvědčit, že se v pracovním prostoru nenachází žádný zaměstnanec, a spustil lis do chodu. Rovněž tímto jednáním porušil ustanovení § 106 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb. (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-106>), zákoník práce, v platném znění, když opomenul svou povinnost dbát podle svých možností o bezpečnost a zdraví fyzické osoby, které se bezprostředně týkalo jeho jednání, případně opomenutí při práci, kdy výsledkem jeho jednání byl vznik pracovního úrazu zaměstnance Pavla. Takže ani Igor nedodržel právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl řádně seznámen, a rovněž nedodržel stanovený pracovní postup při údržbě a čištění lisu.

Bylo možné zabránit vzniku tohoto pracovního úrazu?

Rozuzlení většiny případů obvykle přinese odpověď na jednoduchou, avšak kardinální otázku, zda šlo dané nehodě nějak předejít. Ovšem tuto otázku by si měli položit především samotní aktéři - poškození i svědci (tj. zaměstnanci) a také zaměstnavatel reprezentovaný svými (odpovědnými) vedoucími zaměstnanci. Smyslem prevence rizik je přijmout účinné opatření proti opakování pracovního úrazu ze stejných nebo podobných příčin. V našem případě je zřejmé, že by k pracovnímu úrazu Pavla nemohlo vůbec dojít, pokud by oba zaměstnanci (Pavel a Igor) dodržovali stanovené právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele v oblasti BOZP. Zejména tedy, pokud by byl dodržen stanovený pracovní postup pro údržbu a čištění lisu a kdyby obsluha lisu Igor dodržel stanovené bezpečnostní předpisy, pracovní postupy a návod k obsluze od výrobce. Především se měl Igor přesvědčit, než spustil lis, zda se někdo nenachází v jeho pracovním prostoru. Oba pracovníci měli být o postupu práce předem domluveni, měli být ve vzájemném kontaktu a nikoli postupovat každý bez rozmyslu.

Závěr

Okolnosti, které vedly ke vzniku výše uvedeného pracovního úrazu, jsou jasným odrazem toho, jak byla práce v dané firmě organizována, jak byli dotčení zaměstnanci znalí pracovních postupů i svých povinností, jak byli či spíše nebyli sehraní a také jak přistupovali k možným rizikům práce. Z výše uvedeného pak vyplývá několik obecně platných ponaučení:

Zaměstnavatel by měl pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech svých pracovištích.

Zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně týká jeho jednání, případně opomenutí při práci.

Zaměstnanec musí při své práci dodržovat stanovené pracovní postupy, které vyplývají jednak z návodů k obsluze od výrobce, jednak z vnitřních předpisů zaměstnavatele.

Zaměstnanec musí dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl řádně seznámen.

Obsluhy strojů a zařízení se musejí vždy před spuštěním přesvědčit, zda se v nebezpečných prostorech (pracovních prostorech) strojů a zařízení nenacházejí žádní zaměstnanci.

Je smutnou skutečností, že až znaleckým zkoumáním (tj. po vzniku nehody) dojde na mnoha pracovištích k odhalení latentních problémů, které se nezdá stávají příčinami vzniku pracovních úrazů. Ukáží se zpravidla i různá pochybení na straně zaměstnavatele a zaměstnanců, stranou nezůstane ani stav a úroveň kultury bezpečnosti ani normy běžného chování zaměstnanců při výkonu práce. To vše totiž utváří celkový obraz o přístupu dané firmy k otázkám BOZP.

[Vytisknout celý článek](#)

[Stáhnout článek jako PDF\(/print/pdf/node/7335\)](#)